

Et bud på hvordan kan man klæde lærerstuderende på til undervisning af nyankomne elever/flygtningebørn

gennem et specialiseringsmodul på 10 ECTS-point

v/ Nina Hauge Jensen

Lektor i fransk og dansk som andetsprog,

VIA University College

Det der førte til modulet var:

- Ny læreruddannelse – og mulighed for selv at designe specialiseringsmoduler (i læreruddannelsen i VIA blev opgaven uddelegeret og der var ret frie tøjler)
- Jeg havde sammen med en kollega stået for efteruddannelseskurser af lærere i Århus kommune 2014-2015: Lærere der blev sat til at undervise nyankomne elever havde ingen specifik uddannelse til at undervise i basisundervisning (nogle havde dog linjefag i dansk som andetsprog)
- Jeg havde i nogle år været heldig at lave Forskning- og Udviklingsarbejde blandt tosprogede børn både i almindelige klasser og i modtagelsesklasser – behovet for efteruddannelse af lærere var stort!

Kort fortalt om resultatet af overvejelserne

10 ETCS-point er ikke meget. Der måtte skæres en kage.

Målet med modulet blev, at de studerende skal tilegne sig indsigt og faglige kompetencer i **sprogtilegnelse**, **sprogvurdering** og **sprogudviklende** klasserumsaktiviteter.

Vel at mærke sprogundervisning med det formål at gøre eleverne parate til den almindelige undervisning.

Kompetencemålene kunne vi ikke selv formulere! Det er selvfølgelig en svaghed

Kompetencemål fra engelsk:

- Den studerende kan begrundet planlægge, gennemføre og evaluere og udvikle differentieret undervisning med afsæt i elevers læringsforudsætninger og potentialer, herunder elevers brug af kommunikativ - og læringsmæssige strategier og processer.

Kompetencemål for dansk

- Den studerende kan begrundet planlægge, gennemføre, evaluere og udvikle differentieret undervisning i sprog og tekster for heterogene elevgrupper.

Vi ville gerne udnytte de nye muligheder for praksistilknytning

Jeg allierede mig med lærere fra efteruddannelsesforløbene og de studerende blev sendt på feltarbejde på skoler i Århus, der tilbyder undervisning af nyankomne, og skulle på den baggrund udvikle cases at arbejde videre med i studiegrupper.

To besøg af 2-3 lektioner fordelt over 2-3 uger midt i modulet.

To skoler og mellem 6 og 8 lærere stiller deres klasser til rådighed for de studerende.

Vi har haft fire modul-forløb pt. :

Forår 2015

Efterår 2015

Forår 2016

Efterår 2016 (afsluttes december 2016)

Modultype, sæt kryds:

Basis, nationalt udarb.:	Basis, lokalt udarb.:	Specialisering:x

Modulomfang:

10 ECTS-points

Modulbetegnelse (navn):**Sprogtilegnelse og elever med dansk som andetsprog****Kort beskrivelse af modulet:**

En væsentlig del af modulets empiriske studier vil de studerende skulle gennemføre som feltarbejde på skoler, der tilbyder basisundervisning. I denne del af studiet vil ikke mindst de nyformulerede videns- og færdighedsmål være i fokus for kvalitative undersøgelser, herunder observation, logbog og interview knyttet til elevers andetsprogsudvikling.

Undervisningen skal klæde de studerende på til disse studier gennem indføring i nyeste viden om sprogtilegnelse, sprogvurdering, sprogudviklende klasserumsaktiviteter og metoder til iagttagelse og vurdering af praksis.

Formål

Formålet med modulet er, at de studerende tilegner sig viden om særlig tilrettelagt undervisning for nyankomne elever med andet modersmål end dansk, viden om sprogvurdering samt færdigheder i at tilrettelægge en kommunikativ sprogundervisning med det formål at gøre eleverne parate til den almindelige undervisning.

Undervisnings- og læringskontekst

Baggrunden for modulet er, at den danske folkeskole skal tilbyde elever uden tilstrækkelige danskundskaber *basisundervisning* med henblik på at gøre dem parate til at kunne følge den almindelige undervisning.

Mål

De studerende skal tilegne sig indsigt og faglige kompetencer i sprogtilegnelse, sprogvurdering og sprogudviklende klasserumsaktiviteter

Den studerende kan begrundet anvende kvalitative og kvantitative evalueringsmetoder til udvikling af målrettede handleplaner med henblik på den enkelte elevs sproglige progression.

Den studerende kan anvende sin viden om basisundervisning i samarbejdet med ledelse og kolleger

Indhold

De studerende arbejder med viden om andetsprogstilegnelse og sprogvurdering samt praksisformer i andetsprogsundervisning gennem feltarbejde på skoler, der tilbyder basisundervisning

Produkt

De studerende skal kunne udvikle en case og reflektere over andetsprogundervisning for nyankomne elever i en individuel mundtlig fremlæggelse på baggrund af deres feltstudier

Modulsprog :

Evaluering af de studerendes kompetencer foregår ved at

De studerende til modulevalueringen (den interne ”modulprøve”) gruppevis:

1. Fremlægger en case (én elev): Kort om konteksten (hvilken klasse, hvor længe har eleven været der, hvor gammel er eleven, sammenhængen som casen er hentet i)
2. karakteriserer denne elevs sprog - giver en kort karakteristik/intersprogsanalyse, der viser, at de studerende kan bruge intersprogsbegreber - og kan skelne de to sprogsyn.
3. Karakteriserer typen af aktiviteter eleven har deltaget i under observationerne
Hvad karakteriserer disse/denne aktivitet. (ref. til læste tekster), og sammenholder deres viden om hvordan sprog udvikles med deres viden om, hvilke aktiviteter der udvikler hvad.
4. Præsenterer en kort aktivitet for de medstuderende (max. 10 minutter), ledsaget af nogle kommentarer om, hvad denne type aktivitet er kendt for at kunne. Vi laver aktiviteten, som kan foregå på dansk, tysk, italiensk, fransk eller et begyndersprog for alle. De studerende opfordres til at tænke ude af boksen og udfordre deres medstuderende!

Behovet som det udlægges i medierne:

Diana Thaaagaard som har arbejdet som modtageklasselærer på Haldum-Hinnerup Skolen i Favrskov Kommune :

"Lærerne i de almindelige klasser mangler både tid og viden om dansk som andetsprog. Når en nyankommen flygtning skal udvikle sine danskkompetencer, skal det ske gennem aktiviteter, hvor de i trygge rammer kan afprøve og udvikle sig sprogligt".

Bodil Amstrup fra Rolf Krakes Skole siger i samme artikel:

"Vi har oplevet, at når elever i andre klasser er vidne til, at nogle af vores elever bliver triggeret og reagerer voldsomt, så bliver de bange for dem. Jeg ved ikke, om lærere i almindelige klasser magter, at de her børn kan være meget konfronterende. Som lærer i en modtageklasse skal man være til stede lige nu og her. Man skal være udhvilet, og man skal virkelig mene det, man siger. Man skal have gjort stoffet til sit eget og så formidle det, så eleverne kan se, høre, læse, skrive og mærke det"

<http://www.folkeskolen.dk/588041/laerere-flygtningeboern-har-brug-for-modtageklassen>

Det vi ikke klæder studerende på til i vores modul er fx:

- **At håndtere den meget forskelligartede elevgruppe og den kolossale undervisningsdifferentiering det kræver af lærere**

Målgruppen kan omfatte:

a. Nyankomne elever (langt de fleste):

- børn af flygtninge og indvandrere
- børn af nye arbejdstagere fra øvrige EU lande
- børn af forældre, som skal arbejde på højere læreanstalter i en kortere eller længere periode
- børn af forældre som skal studere i Danmark
- Familiesammenførte børn, hvis mødre er blevet gift med danske mænd.
- ...

b. Børn født i Danmark, som er visiteret til basisundervisning på baggrund af en sprogvurdering inden skolestart.

- **At håndtere de psykologiske eftervirkninger hos flygtninge-børn og -familier**

UNICEF har udarbejdet rapporter om situationen for børn der flygter, hvor man bla. kan læse:

”disse børn efterlades med en dyb følelse af forladthed og magtesløshed. Som en følge heraf har krigene de sidste 10 år kostet flere menneskeliv blandt børn end blandt soldater. Udover at mange millioner børn er blevet hæmmet i deres udvikling, fordi skole og sundhedssystemet tillige med forsyningen af fødevarer er blevet reduceret som følge af krigshandlinger, er flere millioner børn blevet hårdt såret fysisk og/eller psykisk som følge af krigshandlinger, tortur m.v.”

”Nogle af disse børn kommer til Danmark sammen med deres familie eller alene som uledsagede flygtningebørn. Mange af børnene har været igennem voldsomme oplevelser i hjemlandet, nogle selv direkte udsat for tortur, alle har de forladt.”

https://www.nyidanmark.dk/Templates/Resources.ashx/Resources/Integrationsviden/familie_sundhed/traume_soc.pdf

- **At håndtere udfordringer med den nye lovgivning**

Ny lovgivning vedr. nyankomne elever juni 2016:

Vigtigste ændringer:

§ 1. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for det særlige tilbuds grundskoleundervisning, herunder bevillinger og økonomiske rammer, tilbuddets omfang med hensyn til klassetrin, elevtal, specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, undervisning i fritiden, antal skoledage og rammer for klassesdannelsen, elevernes undervisningstimetotal og skoledagens længde.

§ 6. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte slutmål og delmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, og for folkeskolens obligatoriske emner, jf. dog stk. 3.

Loven træder i kraft den 1. august 2016

Med andre ord: Selve organiseringen er nu kommunernes anliggende, hvilket lærerstuderende i princippet også skal klædes på til at kende, herunder skolernes erfaringer og forskningsresultater der kan pege på fordele og ulemper ved forskellige organiseringsformer

Udfordringer med modulet som fylder hos mig

- 10 ETCS point = vi har måttet acceptere, at de studerende ikke får alle kompetencerne de har brug for til den komplekse opgave det er at undervise nyankomne
- Generel udfordring at de studerende ikke *prøves* i kompetencemål. I dette tilfælde:
 - 1) *Den studerende kan begrundet planlægge, gennemføre og evaluere og udvikle differentieret undervisning med afsæt i elevers læringsforudsætninger og potentialer, herunder elevers brug af kommunikativ - og læringsmæssige strategier og processer.*
 - 2) *Den studerende kan begrundet planlægge, gennemføre, evaluere og udvikle differentieret undervisning i sprog og tekster for heterogene elevgrupper.*